

Dodavatelsko odběratelské vztahy a platební styk

Didaktické zpracování učiva pro střední školy

Zařazení

1. ročník
Podnikové činnosti, podnik a okolí

3-4. ročník
Finanční trh, bankovníctví
Zahraniční obchod

Cíle:

Vědomosti:

Znalost dodavatelsko – odběratelských vztahů,
pojmu (dodavatel x odběratel, pohledávka x
závazek) a podnikových písemností.

Dovednosti:

Čtení informací z písemností
Správné vyhotovení a používání písemností
Práce se zákonnými předpisy

Návyky:

Pečlivost, přesnost, správný úsudek

Požadavky kladené na vyučujícího

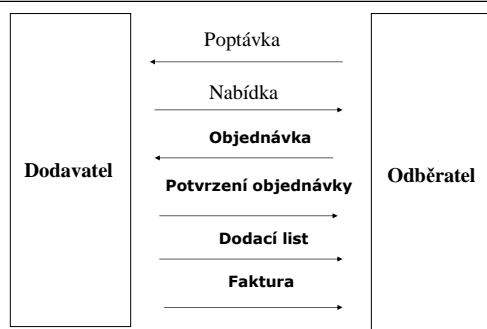
1. Důkladně dodržovat zásadu přiměřenosti

- a) Používat grafická schémata pro vyjádření všech vztahů
- b) Legendu těchto vztahů čitelně popsat
- c) Seznámit žáky s písemnostmi (vyplněnými či nevyplněnými) a zorganizovat práci s nimi

2. Postupovat od jednoduššího ke složitějšímu

náročnost probírané látky stupňujeme

Písemnosti při nákupu a prodeji zboží

Platební a zúčtovací styk – bankovní služby (neutrální operace)

- **Hotovostní**
- **Bezhotovostní**

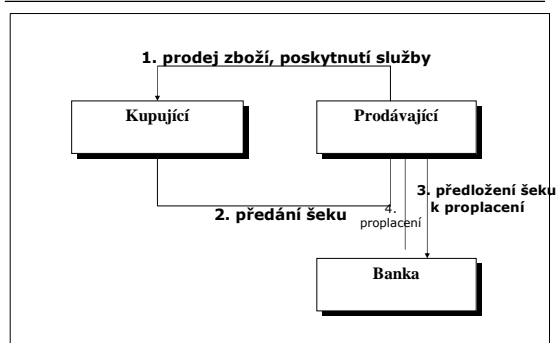
- **Tuzemský**
- **Zahraniční**

Hotovostní platba

- › Příjmový a výdajový pokladní doklad, pokladní kniha
- › Výběrní lístek, pokladní složanka
- › Poštovní poukázka
- › Paragon
- › Šek
- › Platební karta

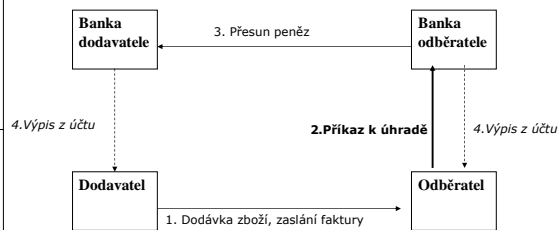
Grafické znázornění vztahů

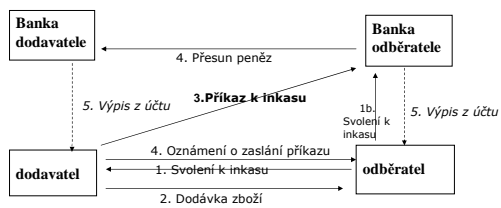
Bezhotovostní platba

- příkaz k úhradě a inkasu
- šek
- směnky
- poštovní poukázky
- platební karty
- platební instrumenty (platební příkaz, inkasní příkaz, instrumenty vztahující se k dokumentárnímu akreditivu)

Příkaz k úhradě

Příkaz k inkasu

Druhy příkazů

A) podle počtu a pravidelnosti plateb

- > **Jednotlivý**
- > **Hromadný**
- > **Trvalý**

(seznámení s náležitostmi dokladu, číslo účtu plátce, příjemce, variabilní symbol, konstantní symbol, specifický symbol, popis pro vlastní potřebu příjemce, datum splatnosti, podpis výstavce, místo a datum vyhotovení)

Druhy příkazů

- B) podle technického způsobu provedení
- **Doklady:**
 - a) osobní kontakt s personálem banky
 - b) přímým bankovníctvím bez osobního kontaktu – samoobslužná zóna – automat pro přijímání příkazů

➤ **Bez dokladů** (prostřednictvím technických prostředků)

- a) *phonebanking* (příkaz zadáván prostřednictvím pevné linky či mobilu -GSM banking – využití technologie SIM Toolkit – v mobilu nainstalováno zařízení pro kontakt s bankou)
- b) *homebanking* – *dálkové propojení banky a podniku pomocí speciálního softwaru (pro podniky s velkým objemem příkazů a pohybů na účtu, informace se importují do účetního programu bez ručního přepisování)*
- c) *internetbanking* – *komunice s bankou prostřednictvím internetu pomocí běžného prohlížeče*

Platební karty

- **Debetní** (k účtu v bance, použití k placení za zboží a služby, částka je odepisována z účtu kupujícího na účet prodávajícího, částka čerpání je limitována výší finančních prostředků na účtě (sjednání limitu týdenního, denního). Pokud k účtu sjednán kontokorent lze čerpat do minusu.
- **Kreditní**
Umožňují placení v obchodech za zboží a služby, vybírat prostředky z bankomatu. Čerpání vázáno na půjčené prostředky od banky do výše dohodnutého limitu. Čerpání lze opakovat.

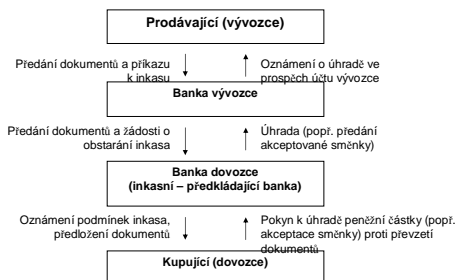
Využití platebních a kreditních karet, elektronických peněženek:

- ▣ Výběr peněz z bankomatu
- ▣ Přesun peněz z účtu kupujícího na účet prodávajícího při nákupu zboží či služeb
- ▣ Placení přes internet (údaje o kartě se dostanou k obchodníkovi, riziko zneužití, snaha zlepšit zabezpečení karet – 3D Secure, informace o kartě se zasílají důvěryhodnému subjektu – např. bance (logo Verified by Visa, Master Card Secure Code)
- ▣ Využití elektronických peněženek – využití při drobných platbách, kde se nevyplatí provádět zúčtování po jednotlivých položkách. Obdoba dobíjecí karty. Nabití peněženky hotově či převodem z účtu, další platba v obchodech či na internetu. Nebývají zabezpečené (např. PINem).

Platební instrumenty

- **Nedokumentární**
 - platební příkaz
- **Dokumentární**
 - příkaz k inkasu
 - žádost o vystavení dokumentárního akreditivu

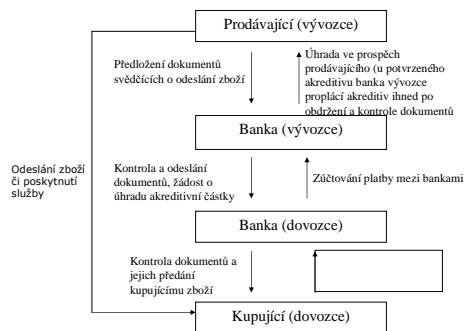
Dokumentární inkaso

Dokumentární akreditiv - vystavení

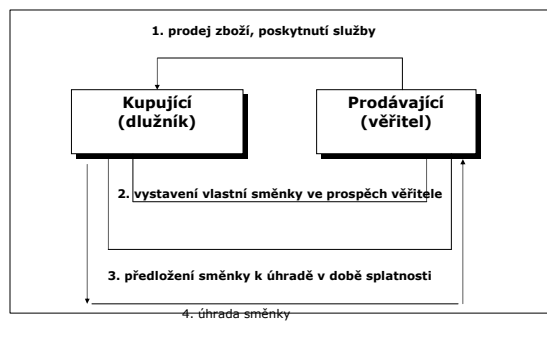
Dokumentární akreditiv - čerpání

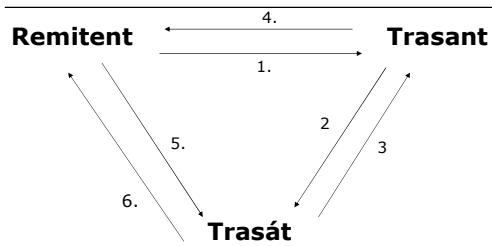
Směnky – postup výkladu vyučujícího

1. Druh směnky
 - Vlastní
 - Cizí
2. Správný popis zúčastněných stran doložený grafickým schématem
3. Popis náležitostí
4. Ukázka cenného papíru (možno i vyplněného), práce s příkladem
5. Vystavení směnky na základě uvedeného příkladu
6. Vystavení směnky na základě (faktury, platebního instrumentu)
7. Operace se směnkami (převoditelnost, směnečné úvěry)

Směnka vlastní

Směnka cizí

Legenda

- Remitent (dodavatel, věřitel)
 - Trasant (odběratel, vedlejší směnečný dlužník, výstavce směnky)
 - Trasát (akceptant, hlavní směnečný dlužník)
1. dodávka (poskytnutí služby)
 2. vystavení směnky a odeslání k akceptaci
 3. akceptace a předání trasantovi
 4. zaplacení směnkou
 5. předložení směnky k zaplacení
 6. úhrada směnky

Směnka cizí na vlastní řad

Cizí směnka na vlastní řad (výstavce se stává zároveň věřitelem), práva směnky vznikají teprve přijetím směnky směnečníkem

1. Dodavatel dodá odběrateli výrobky, zboží nebo poskytne službu
2. Dodavatel vystaví směnku cizí na vlastní řad a předá ji odběrateli, která ji akceptuje
3. Odběratel vrátí akceptovanou směnku dodavateli
4. Dodavatel směnu předloží odběrateli
5. Odběratel směnku proplatí

Indosament směnky

Vyplněný - za nás(mne) na řad
datum a podpis výstavce

Nevyplněný

Výpočet diskontu (znalost jednoduchého úročení)

Výpočet úroku postupným způsobem

$$ú = j/100 \times p \times t$$

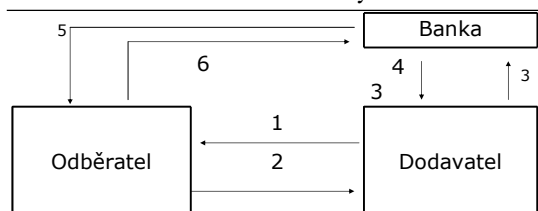
počet dnů = (měsíc ukončení vkladu – měsíc uložení peněz) x 30 + (den v měsíci ukončení vkladu – den v měsíci uložení peněz)

Výpočet úroku zůstatkovým způsobem

Počet dnů – počítáme vždy úroky do konce roku (zjišťujeme jejich zůstatek), podle vkladů či výběrů úroky přičítáme či odečítáme a zjišťujeme výsledný úhrn

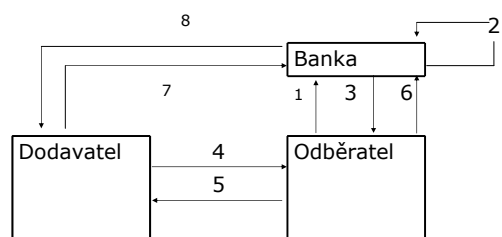
$$Ú = Ú1 - Ú2$$

Eskontní úvěr směnečný

- Dodávka zboží
- Odeslání směnky
- Prodej směnky
- Proplacení směnky po předchozím sražení diskontu
- Předložení
- Proplacení směnky

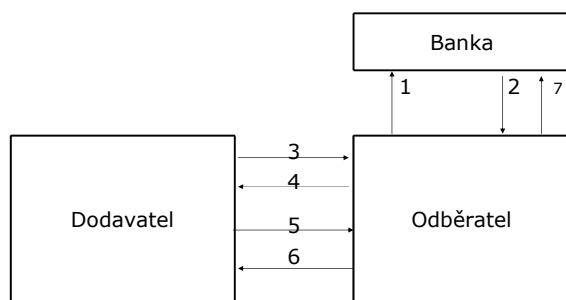
Akceptační úvěr

Akceptační úvěr

- 1 – žádost o akceptování směnky
- 2 – akcept směnky
- 3 – odeslání akceptované směnky
- 4 – dodávka zboží
- 5 – předání akceptované směnky
- 6 – zaplacení směnky před dnem její splatnosti
- 7 – předložení směnky
- 8- proplacení předložené směnky

Avalový úvěr

Avalový úvěr

1. Žádost o udělení doložky per aval
2. Poskytnutí záruky (avalu) na žádanou směnku
3. Dodávka zboží
4. Předání směnky
5. Předložení směnky k proplacení
6. Proplacení směnky
7. Úhrada odměny bance za poskytnuté záruky

Kritéria třídění úvěrů – aktivní bankovní operace

- Podle délky
 - krátkodobé – do 1 roku
 - střednědobé – do 4 let
 - dlouhodobé – nad 4 roky
- Podle poskytnutého účelu
 - Účelové (hypoteční, podnikatelský)
 - Neúčelové (americká hypotéka)
- Podle zajištění (krytí)
 - Zajištěné (hypoteční, lombardní)
 - nezajištěné (kontokorentní úvěr, osobní půjčky)
- Podle druhů

Druhy úvěrů

- **Na podnikatelské účely** (na pohledávky, na krytí sezónního výkyvu v nákladech, na investici, úvěrové výpomoci při nedostatku finančních prostředků na platby dodavatelům, mzdy...)
- **Občanům** (modernizace bytu, výstavba domu, nákup automobilu...)
- **Hypoteční úvěr** (na koupi nemovitosti..., splatnost až 40 let, stanovena fixace úrokové sazby – např. na 5 let, poté banka může změnit), zajištěna nemovitostí
- **Kontokorentní úvěr** – zůstatek na běžném účtě může přejít do mínusu, můžeme vyčerpat více, stanoven úvěrový limit
- **Osobní půjčka** – neúčelová, na cokoliv
- **Kreditní karty**
- **Americká hypotéka** – neúčelový úvěr, ručí se nemovitostí, úroková sazba vyšší než u hypoték, fixace úrokové sazby, poskytnutí na delší dobu, půjčka vysokých částek na cokoliv
- **Směnečné úvěry...**

Výpočet splátek úvěru

Roční splátka úvěru = velikost úvěru x umořovatel

Měsíční splátka = ?

Celkem bude zapláceno za celou dobu = ?

Úrok za celou dobu splácení = ?

www.finance.cz nebo stránky bank – výpočet pomocí internetu (úvěrová kalkulačka)

RPSN – (roční procentní sazba nákladů) – zákazník platí všechny platby spojené s úvěrem v souvislosti se splátkami za období roku (splátky úroků včetně poplatků za uzavření smlouvy, za správu úvěru, vedení účtů, převody peněz....)

Vklady – pasivní bankovní operace

□ Druhy vkladů

- na požádání (běžné vklady, účel není ukládat peníze, ale provádět platby)
 - úsporné – (ukládání peněz – vkladní knížky bez výpovědní lhůty, spořicí účty, úrok o něco vyšší, vinkulace vkladů na knížkách)
 - termínované vklady – vklady budou po určitou dobu uloženy – vyšší úroky
 - a) na dobu určitou (několik dní, měsíců či let)
 - b) s výpovědní lhůtou (měsíce či roky)- (vkladní knížky)
- Vedení vkladů v korunách nebo cizí měně
Zřízení Fondu pojištění vkladů, tvořen příspěvků bank

Úročení vkladů

- Stanovení úrokové míry (sazby) – vyjadřuje v procentech, jakou část z uložené nebo půjčené částky bude úrok činit.
 - Úrok je částka, kterou dostaneme nebo platíme
- Roční – p.a. (per annum)
Pololetní – p.s. (per semesterum)
Čtvrtletní – p.q. (per quartale)
Měsíční – p.m. (per mensem)

Druhy úrokových sazeb

- Pevné (stejně po celou dobu)
- Pohyblivé – úrokové sazby platí po určitou dobu, banka je může po určité době změnit
 - *Základní sazba* (výchozí základna)
 - *Referenční sazba* (k základní sazbě se - připočítá či odečítá určité %, základní sazba 3%, sazba pro týdenní vklad základní sazby – 2%, sazba pro roční úvěr základní sazby + 4%)

Výpočet úroků z vkladů

- ▣ Jednoduchým úročením
- ▣ Složeným úročením
- ▣ Úročení při anuitních platbách (pravidelné ukládání stejných částek po určitou dobu - anuita)

Konečná jistina = anuita x střadatel

- ▣ *www. finance. cz* – výpočty pomocí internetu (ukládáme na začátku roku či na konci)
